

Musikk – et fellesskap

Hvordan kan felles erfaringer og opplevelser med musikk styrke fellesskapet i barnehagen?

Bjørk Brunvand Håve

kandidatnummer: 303

Bacheloroppgave

BKBAC3900

Trondheim, april 2021

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Forord

Å skrive denne bacheloroppgaven markerer slutten på tre lærerike og begivenhetsrike år på Dronning Mauds Minne Høyskole, i Trondheim. Det å få muligheten til å fordype meg i et tema som jeg interesserer meg for og som står meg nær, har både vært interessant og utfordrende. Gjennomføringen av dette prosjektet hadde ikke vært mulig uten barnehagen jeg fikk komme og gjøre mine observasjoner i. Til tross for en utfordrende koronasituasjon, tok de meg imot med åpne armer, noe jeg setter veldig stor pris på. Jeg vil også rette en stor takk til mine veiledere, og medstudenter for all hjelp og støtte gjennom denne perioden.

Tusen takk!

Innhold

1.0 Innledning.....	5
1.1 Oppgavens innhold.....	6
2.0 Teoretiske perspektiver	7
2.1 Musikalske opplevelser	7
2.1.1 Musikkens egenverdi og musikkens nytteverdi.....	8
2.2 Barnekultur.....	8
2.3 Fellesskap.....	9
2.3.1 Hva skal til for at barn skal føle seg som en del av et fellesskap?	10
2.3.2 Musikk og fellesskap.....	10
2.3.3 «De sju C-ene»	11
2.4 Voksenrollen	11
2.5 Tidligere forskning.....	12
3.0 Metode.....	14
3.1 Valg av metode.....	14
3.2 Adgang til felten.....	15
3.3 Utvalg av informanter	15
3.4 Metodekritikk	15
3.5 Analyseprosessen	17
3.6 Etske retningslinjer.....	18
4.0 Funn og Drøfting	20
4.1 Positive samspill.....	20
4.2 Kommunikasjon	23
4.3 Fellesskap.....	25
4.4 Musikken i barnefellesskapet	27
5.0 Oppsummering	30
6.0 Litteratur.....	31
7.0 Vedlegg	33
7.1 Vedlegg 1	33

7.2 Vedlegg 2 36

1.0 Innledning

Å få muligheten til å utfolde meg kreativt har alltid vært en av de viktigste faktorene i mitt liv. Så lenge jeg kan huske har dans, tegning og musikk vært et frirom hvor alt var lov, og hvor jeg kunne drømme meg bort. Etter hvert som jeg ble eldre, og videregående skole stod for tur, falt valget naturligvis på musikklinja. Jeg husker fortsatt godt første dagen, hvor alle tre musikklassene hadde felles kortime. Det var mitt første møte med kor, og jeg ble tatt med storm. Da forstod jeg virkelig hvilken fantastisk følelse det gir å synge sammen med andre, og tre år med godt musikkmiljø var over på et blunk. Musikk ble en viktig faktor da jeg skulle søke meg videre til høyere utdanning, og valget endte på Dronning Mauds Minne Høyskole, forkortet DMMH. En høyskole for utdanning av barnehagelærere, hvor det også var en fordypningslinje i musikk, drama og kunst & håndverk som jeg fant spesielt relevant for meg. Med min bakgrunn, faglig og erfaringsmessig, falt valget lett på et prosjekt om musikk i barnehagen.

Gjennom min studietid har tankene om bachelorprosjektet alltid ligget i bakhodet. På vårsemesteret i 3. klasse hadde vi et arbeidskrav med tittel «Hvorfor kunstfag i barnehagen?». Jeg interesserte meg raskt for hvilken betydning kunstfag har for fellesskapet i barnehagen, da spesielt med tanke på hvilken betydning det har for barna. Den euforiske følelsen jeg fikk av å synge i kor for første gang, måtte jo ha en kobling til følelsen av å være i et fellesskap med andre. Gjennom praksisperiodene på DMMH, har jeg også erfart hvordan ulike barnehager bruker musikk i hverdagen, og har sett hvordan musikken kan virke som en samlende faktor blant barna. Dette er deler av grunnen til at jeg har lyst til å løfte frem kunstfag i barnehagen.

En annen side av hvorfor jeg tenker at det er viktig å fremme kunstfag i barnehagen er fordi kunst, kultur og kreativitet er et av de fagområdene det jobbes minst med i barnehagen viser en rapport gjort av NOVA i 2013 (Storvik, 2020). De forklarer at musikkfaget blir sett på som mindre viktig sammenlignet med andre fagområder. Jeg stiller spørsmål ved dette i og med at tverrfaglighet er noe som har blitt løftet frem som sentralt gjennom hele studieløpet ved DMMH. En del av barnehagens verdier og oppgaver er «Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og annerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, ...» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10). Ut ifra min forståelse av musikkens betydning for individet, ligger dette nært det som her beskrives i rammeplanen. På dette grunnlaget ble temaet for denne oppgaven «Musikk - et felleskap».

Temaet «Musikk - et fellesskap» er vidt, og jeg kunne ha valgt ulike retninger i min formulering av problemstilling. Betydningen musikk kan ha for fellesskapet blant barn og voksne i barnehagen ble ledende for at jeg endte med følgende problemstilling:

Hvordan kan felles erfaringer og opplevelser med musikk styrke fellesskapet i barnehagen?

1.1 Oppgavens innhold

Oppgaven har frem til nå gitt en beskrivelse av bakgrunn for valg av tema, og formulering av problemstilling. Videre vil kapittel to gi et teoretisk grunnlag som er relevant for besvarelsen av oppgavens problemstilling. Kapittel tre er metodekapitlet, som tar for seg en beskrivelse av gjennomføring og innhenting av datamateriale. I kapittel fire vil jeg ta for meg funn og drøfting, hvor jeg vil belyse problemstillingen med empiri, teori og egne tanker. Til slutt vil det komme en oppsummering av oppgavens viktigste punkter.

2.0 Teoretiske perspektiver

I denne delen vil jeg først ta for meg begrepet *musikk*, og noen ulike perspektiver og tilnærminger man kan ha til musikk. Videre vil jeg gå inn på barnekultur og fellesskap, og se musikk i sammenheng med dette. Jeg vil se nærmere på hvilken rolle voksne i barnehagen har for musikkens tilgjengelighet med utgangspunkt i Rammeplan for barnehagen, 2017. Til slutt gjør jeg kort rede for to studier gjort på temaet musikkens betydning i barnehagen.

2.1 Musikalske opplevelser

Musikk knyttes ofte til våre første samspill, som sang med nære omsorgspersoner. Jon-Roar Bjørkvold sier «syng for ditt nyfødte barn» (2011, s. 30). I sangen ligger det nærhet, trygghet, gjenkjennelse og sosial kontakt. Her trekker han frem sangen som et viktig kommunikasjonsmiddel mellom omsorgspersonen og barnet. Vårt første møte med musikk kan spores tilbake til før vi blir født, og til utviklingen av sanseapparatet inne i mors mage. Even Ruud beskriver, utover den biologiske utviklingen, hvordan underliggende forventninger hos foreldre og omgivelse er med på å påvirke barnet når den voksne synger for det. Han refererer til forskning gjort på hvordan det ufødte barnet påvirkes av rytme, musikk og morens stemme (2017, s. 83).

Musikken har ikke bare stor betydning for den enkeltes historie, men er også en viktig del av menneskehetens historie. Musikk har gjennom tidene spilt en viktig rolle, ved å både bli forbudt under strenge sensurerende regimer, men også betegnet som gudenes gave til menneskene av grekerne (Varkøy, 2015, s. 13).

Det er en utfordring å beskrive hva musikk er. For noen kan musikk være nært knyttet til følelser som oppstår gjennom å aktivt lytte til den. For andre kan musikk heller være noe som foregår i bakgrunnen av det hverdagslige livet. I dag har vi fått en bred forståelse av hva musikk er gjennom å se at musikk oppstår i ulike kulturelle kontekster (Ansdell, 2004, s. 67). En måte å gripe denne forståelsen av hva musikk innebærer er å ikke se på musikk som et subjekt, men som et verb. Denne måten å beskrive musikk på ble først kjent gjennom den New Zealandske musikkpedagogen Cristopher Small med begrepet *musicing*. Han beskriver musikk som en aktivitet, noe mennesker gjør som en kulturell og sosial hendelse (Ansdell, 2004, s. 66).

Gary Ansdell beskriver den nye måten å forstå musikk på som noe som bunner i en sosiokulturell prosess. Musikk er et kulturelt fenomen som defineres lokalt i konteksten den oppstår i. Han forstår begrepet *musicing* som noe som skjer mellom mennesker og krever sosial deltakelse, om det så foregår når mennesker er sammen eller i et større kulturelt perspektiv (Ansdell, 2004, s. 68).

2.1.1 Musikkens egenverdi og musikkens nytteverdi

Øyvind Varkøy skriver at en større bevissthet rundt musikkens egenverdi kan være med på å øke musikkpedagogisk legitimitet. Dette begrunner han med at bevissthet er viktig for forståelsen av musikkens verdi og funksjon for enkeltmennesket og samfunnet (2015, s. 119). Her kritiserer han det som beskrives som «nyttetenkningens herredømme», og velger å sette søkelyset på den musikalske aktiviteten og den musikalske erfaringens egenverdi (Varkøy, 2015, s. 121). Dette kan være med på å skape et mer helhetlig bilde av betydningen musikalske erfaringer og opplevelser har for barna i barnehagen. For å kunne skille nytteverdi og egenverdi blir det viktig å forstå hva vi definerer som verdifullt. Ligger verdien i erfaringen, eller i hva denne erfaringen kan føre til?

2.2 Barnekultur

Begrepet *kultur* rommer store deler av hvordan mennesker rundt om i verden lever livene sine. Kultur kan forstås som hvordan vi mennesker tilnærmer og forstår det samfunnet vi lever og tar del i (Kjær, 2018, s. 125). Tidligere har ikke barns kultur fått anerkjennelse eller forståelse i den voksne kulturen, men det betyr ikke at den ikke har vært til stede. I dag er det et større fokus på barnekultur, forstått som en tredeling mellom *kultur for*, *av* og *med* barn. Denne forståelsen kommer blant annet frem i barnehagens rammeplan. Kultur *for* barn beskrives som kulturprodukter produsert av voksne, for eksempel musikk, tv-programmer og teater (Jæger, Hopperstad, & Torgersen, 2016, s. 13).

Kultur *av* barn er deres egne uttrykk i form av for eksempel sanger og lek. Barns kultur er det som betegnes som muntligkultur hvor de voksne ikke er involvert (Sæther, 2012, s. 100). Beth Juncker, dansk barnekulturforsker, beskriver hvordan barns kultur er en erkjennelsesprosess bygget på estetiske uttrykksformer (Jæger, Hopperstad, & Torgersen, 2016, s. 15). Dette kan for eksempel være barns spontane musikalske uttrykk. Slike spontane uttrykk

med musikk er ofte knyttet til barnets handlinger og følelser, og det barnet gjør *her og nå* (Sæther, 2012, s. 100). Bjørkvold beskriver i denne sammenheng det han kaller *flytende sang*, musikalske elementer i de minste barnas måte å kommunisere og gi uttrykk for sine følelser (Sæther, 2012, s. 101).

Kultur *med* barn viser til arenaer hvor barn og voksne kan møtes med gjensidig respekt og interesse (Jæger, Hopperstad, & Torgersen, 2016, s. 16). Dette handler om å gi barn muligheten til å være en aktiv deltaker og medskaper av sin egen kultur (Kjær, 2018, s. 125). Ved å gi barn plass, skapes det også et rom hvor barn medvirker i skapelsen av egen kultur (Jæger, Hopperstad, & Torgersen, 2016, s. 11).

2.3 Fellesskap

Å føle seg som en del av et fellesskap er sentralt for menneskers fysiske og psykiske helse. Dette handler om å etablere og opprettholde positive sosiale relasjoner (Kulset, *Din musikalske kapital*, 2018, s. 48). «En relasjon består av gjensidig kommunikasjon og samspill over tid mellom to parter, samt deres kunnskap om, og forventning til hverandre» (Durgli, 2018, s. 9). Ifølge Nora Bilalovic Kulset, er muligheten til å være sosial den viktigste faktoren for at mennesket skal få et langt liv. Vi er predisponert for å både ta imot og sende sosiale signaler, noe som vil si at vi helt fra fødselen er en sosial deltaker i våre omgivelser (2018, s. 48). En slik forståelse av barnet har utviklet seg i tråd med den økende interessen for forskning gjort på barns utvikling de siste årene. Denne nye internasjonale forskningens felles tendenser handler om å se utviklingen i en kontekst (Askland & Sataøen, *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst*, 2017, s. 19).

Barnehagen er en arena hvor barn kan videreutvikle og bygge opp positive sosiale relasjoner. Den gir de minste barna mulighet til å være i samspill med flere på sin egen alder. Det er grunnleggende for å ha et godt barne- og barnehageliv at de får være en del av barnegruppa (Askland & Sataøen, *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst*, 2017, s. 73). Askland og Sataøen sier at det etableres vennskapsbånd mellom barn gjennom felles erfaringer, språk, aktiviteter og lek (Askland & Sataøen, *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst*, 2017, s. 75).

2.3.1 Hva skal til for at barn skal føle seg som en del av et fellesskap?

Det kan være lett å tenke at vår verbale kommunikasjon er et premiss for det å delta i et fellesskap. For de minste barna er det de sanselige og kroppslige samspillene som er inngangen til kontakt (Kjær, 2018, s. 91). Fellesskap og relasjoner blant de yngste bygges ved felles oppmerksomhetsfokus rundt lek og estetisk samhandling, hvor de kan uttrykke sine subjektive oppfatninger, følelser og tanker (Kjær, 2018, s. 95). De voksnes bevissthet rundt de yngste barnas måte å kommunisere på henger sammen med deres rett til medvirkning. For å sikre barn medvirkning trengs tilrettelegging for barnas uttrykksmåter, også de som kommuniserer på andre måten enn gjennom tale (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 21).

«Ett- og toåringer viser felles oppmerksomhet og fellesskapsintensjoner. Det viser seg i felles søken etter objekter, bevegelse i flokk og i for eksempel fellesdans til musikk.» (Sæther, 2012, s. 72). Små barns samspill er et område som har nytt godt av den økende interessen for forskning på barns utvikling. Kunnskapen om hvordan barn forholder seg til andre barn i et sosialt fellesskap har økt. Barnet kan bli en del av fellesskapet gjennom å være en del av musikalske dialoger, for eksempel i hverdagssituasjoner i barnehagen hvor det oppstår sosial interaksjon. Ved at barnet får ta del i musikalske opplevelser og aktiviteter vil de utvikle en kulturell identitet koblet til det miljøet de er vokst opp i (Sæther, 2012, s. 73).

2.3.2 Musikk og fellesskap

Kulset beskriver det å musisere sammen som en måte å opparbeide og skape et sosialt nettverk. Grunnen til at musikk kan ha denne effekten forklares med at den kan føre til en sterkere følelse av tilhørighet ved å dele sine følelser. Det kan for eksempel være begeistring og glede over musikken som lyttes til eller skapes sammen med andre. Musikk kan også skape tilhørighet ved at musikalske aktiviteter og opplevelser kan foregå på tvers av faktorer som alder, språk og sosial status (Kulset, Din musikalske kapital, 2018, s. 49)..

«Det å spille eller fremføre musikk sammen med andre er en sterk kilde til opplevelsen av nært fellesskap» (Ruud, 2017, s. 187). Ruud beskriver hvordan musikken kan fungere som en ramme rundt fellesskapet. Gjennom felles erfaringer med musikk kan opplevelsen av tilhørighet innenfor en sosial arena forsterkes. Ved slikt sosialt samvær kan ensomhet unngås (Ruud, 2017, s. 186).

2.3.3 «De sju C-ene»

Stefan Koelschs teori «De sju C-ene» beskriver sosiale faktorer det å musisere sammen med andre kan dekke. Koelsch går i denne teorien ut ifra sju ulike faktorer som musisering har som kan øke tilhørighetsfølelsen til en gruppe (Koelsch, 2012). De sju er *kontakt*, *sosial kognisjon*, *sam-empati*, *kommunikasjon*, *koordinasjon*, *samarbeid* og *sosial samhörighet*. Oversettelsen av begrepene jeg bruker i denne oppgaven er gjort av Kulset.

Kontakt handler om hvordan musikk gir oss mulighet til å skape og opprette kontakt med andre mennesker (Kulset, 2018, s. 51; Koelsch, 2012). Når vi musiserer sammen med andre, eller når vi hører på musikk, har vi et ønske om å forstå det den andre prøver å formidle, og ville sette oss inn i den andres situasjon. Det er dette som beskrives med begrepet *sosial kognisjon* (Kulset, 2018, s. 51; Koelsch, 2012). Den tredje faktoren har fått betegnelsen *sam-empati*, som handler om empati. Funksjonen musikk har i forhold til denne faktoren er at vi kan tone oss inn på enten følelsene i musikken eller menneskene rundt oss (Kulset, 2018, s. 52; Koelsch, 2012). *Kommunikasjon* er den fjerde faktoren. Her refereres det til undersøkelser som viser at det å musisere sammen har overlappende nettverk i hjernen med snakking (Kulset, 2018, s. 52; Koelsch, 2012). Den femte funksjonen handler om hvordan musikk kan skape samarbeid og lagånd i en gruppe mennesker. Musikk kan gjøre det enklere for oss å koordinere handlingene våre og skape en felles puls, dette fremkalle glede (Kulset, 2018, s. 53; Koelsch, 2012). Dette henger nært sammen med funksjon seks, som er *samarbeid*. Her beskrives det at å musisere sammen skaper et felles mål blant deltakerne i aktiviteten, som kan være en god kilde til fellesskapsfølelsen og glede. Dette grunnet en delt oppmerksomhet som skaper felles erfaringer (Kulset, 2018, s. 54; Koelsch, 2012). Den siste og syvende funksjonen musikk har for sosiale faktorer i samspill med andre er *sosial samhörighet*. Dette bunner i at mennesker har et iboende behov for å høre til i en gruppe, og danne og opprettholde tilknytninger til andre (Kulset, 2018, s. 54; Koelsch, 2012).

2.4 Voksenrollen

Voksne har ofte gjort seg opp en mening om hva musikk er, og har gjennom personlige erfaringer bestemt seg for når og hvor det er passende å involvere seg i musikk. Man har kanskje også, bevisst eller ubevisst, bestemt seg for hva som kategoriseres som musikk og hva som ikke

gjør det (Campbell, 2010, s. 5). Som voksen i barnehagen er betydningen musikk kan ha for fellesskapet viktig å ha en bevissthet rundt. Ansvar for å tilrettelegge for et godt fellesskap i barnehagen ligger hos den voksne (Kjær, 2018, s. 95). I rammeplan for barnehagen står det at «I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19). Ruud beskriver hvordan musikk kan forankre individene i de gode relasjonene, og det nesten alltid er flere til stede under opplevelsen av musikk (Ruud, 2017, s. 85).

For å skape et godt fellesskap i barnehagen sier Kjær at de voksne må tilrettelegge for felles oppmerksomhetsfokus (Kjær, 2018, s. 95). Dette støttes også gjennom Rammeplanen ved å fremme hvordan «Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 32). Ruud trekker frem å synge sammen som en musikalsk aktivitet hvor vi knyttes sammen og skaper fellesskap (2017, s. 187). Barnehagen er en arena hvor barna inspirer hverandre og hvor estetiske uttrykk bidrar til å skape kontakt, samspill og fellesskap rundt delte interesser og fokusområder. De voksnes oppgave er å observere og arbeide videre ut ifra impulsene de får fra barna (Kjær, 2018, s. 91).

2.5 Tidligere forskning

Her vil jeg trekke frem to studier, den første gjort av Torill Vist og Ellen Os, og den andre av Kulset. Jeg velger å trekke frem disse to studiene fordi de ser på hvordan musikk blir brukt i norske barnehager. Resultatene fra studiene kan være med på å belyse oppgavens problemstilling: *Hvordan kan felles erfaringer og opplevelser med musikk styrke fellesskapet i barnehagen?*

Music education through the lens of ITERS-R: Discussing results from 206 toddler day care groups er en artikkel som presenterer deler av resultatene fra NESH sin undersøkelse fra 2013, en stor norsk studie på kvaliteten i norske barnehager. Studien springer ut fra norske myndigheters mål om full barnehagedekning, og kunnskapsdepartementets økende fokus på språk og matematikk. Forskerne mener dette har gått på bekostning av musikkens plass i

barnehagen. Forskningsmetoden de har brukt, ITERS-R, er designet for å evaluere musikk utdannelsen for barn under tre år. De har gjort observasjoner av 206 barnegrupper på barnehager i hele Norge (Vist & Os, 2020, s. 327).

Noen av funnene som presenteres viser til en typisk vestlig forståelse av musikk som et middel for å oppnå noe, blant annet språkutvikling i norske barnehager. På bakgrunn av disse funnene trekker de frem Smalls forståelse av musikk med begrepet *musicing* som en alternativ måte å forstå musikk på (Vist & Os, 2020, s. 331). De ser at barn har begrensede muligheter til å utforske, lage og uttrykke seg selv gjennom lyd, på grunn av manglende tilgang til instrumenter. De fremhever tanken om å se på kroppen som et instrument, synge med stemmen, klappe i hendene og trampe med føttene. Studien viste at de voksne tok initiativ til sang som kunne relateres til leker barna holdt på med, men at deres responser på barns musikalske initiativer var relativt sjeldne (Vist & Os, 2020, s. 336).

Den andre studien, gjort av Kulset, er en selv-studie. Hun har sett på hva hun gjør når hun holder musikalske samlingsstunder i en barnehage med flerkulturell profil. Metoden hun har brukt er Art-based research (ABR), en praksisnær undersøkelsesmetode hvor kunstfagene står sentralt. Metoden skal bringe frem nye spørsmål som kan starte diskusjon og debatt (Kulset, 2020, s. 392).

Resultatene fra denne undersøkelsen viser viktigheten av at voksne etablerer ritualer, som for eksempel musikalsk samlingsstund. Slik kan barna bli en del av gruppens rytme gjennom forutsigbarhet rundt barnehagens dagsrytme. Her beskriver hun viktigheten av å forstå at slike samlingsstunder skal skapes på bakgrunn av barnas behov, og at det skal lønne seg å ta del. Ritualene skal være bygget på frivillig deltakelse fra barnas side (Kulset, 2020, s. 398). Datamaterialet som ble samlet inn viser hvordan barn som er ny i en gruppe, eller ikke snakker det verbale språket, kan delta i et allerede eksisterende fellesskap fordi premisset for å delta var å imitere bevegelser til musikk (Kulset, 2020, s. 398). Gjennom slik frivillig deltakelse hos barna kan den voksne klare å skape en musikkstund som er et åpent rom og legger til rette for fellesskap og empati. Kulset beskriver at det er i slike miljøer følelsen av delte intensjoner og opplevelser kan oppstå, på tross av vår egen individualitet (Kulset, 2020, s. 398).

3.0 Metode

3.1 Valg av metode

Metoden jeg har valgt for innsamling av datamateriell til denne oppgaven er observasjon. Dette er en godt egnet metode når man har lyst til å få et direkte blikk på det man vil undersøke. Det er altså en metode for å se på hva mennesker gjør (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2016, s. 129). Grunnen til at jeg valgte denne metoden er fordi jeg ville prøve å få et bedre innblikk i barns atferd i hverdagslige situasjoner hvor musikk er involvert i barnehagen. Gjennom mine observasjoner ville jeg få et bedre innblikk i hvilken betydning musikk i barnehagen kan ha for det sosiale fellesskapet mellom barn-barn, og barn-voksen. Ved å observere barna i omgivelser hvor de er trygge, og med voksne de kjenner godt fra før ville jeg mulig få et mer praksisnært og realistisk bilde av deres aktiviteter, handlinger og atferd. Dette kan beskrives som en *naturalistisk studie*, altså at jeg har gjennomført mine observasjoner i den naturlige settingen hvor fenomenet som skal studeres opptrer (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2016, s. 131). Her vil det da være hvordan musikk blir brukt for å skape felles erfaringer og opplevelser, som kan være med på å styrke fellesskapet mellom menneskene på denne avdelingen.

Observasjonene jeg har utført i denne studien faller inn under kategorien kvalitativ metode. Dette er en fellesbetegnelse for metoder som kan identifisere og beskrive ulike kvaliteter i sosiale fenomener i form av skriftlig eller muntlig datamateriale (Nyeng, 2012, s. 71). Her vektlegges altså samspillet eller forholdet mellom individet og dets omgivelser. Det legges også vekt på åpenhet rundt observasjonene, altså at observasjonsobjektene vet at de blir observert.

Min rolle som forsker under observasjonene, er en ikke-deltakendeobservatør og hvor observasjonene er åpne. Ikke-deltakendeobservatør innebærer at jeg var synlig for deltakerne, og satt litt unna selve situasjonene jeg observerte. Med åpne observasjoner mener jeg at deltakerne var klare over at de ble observert, og hadde fått informasjon om hensikten med observasjonene. Under observasjonene ble det gjort skriftlige notater i form av en løpende protokoll. Ved å bruke løpende protokoll kunne jeg velge og fokusere på de situasjonene som kunne gi relevant data for å svare på min problemstilling. Dette gjorde at jeg kunne registrere utvalgte forekomster av atferd som involverte musikk. I observasjonssituasjonen hadde jeg fokus på å objektivt beskrive analyseenheten, altså aktørene og handlingene, i den naturlige settingen de er i. Denne metoden lar observatøren ha et bestemt fokus og se nært på spesifikke hendelser, uten å være deltakende i de situasjonene som observeres (Askland, 2015, s. 198).

3.2 Adgang til felten

Jeg kontaktet barnehagen relativt tidlig for å avtale når observasjonene skulle gjennomføres. Grunnen til dette er at det på dette tidspunktet var usikkerhet rundt tilgangen til barnehager grunnet koronasituasjonen i området. Vi avtalte at jeg kunne observere to dager på rad i en av barnehagens småbarnsavdelinger. Dette var en barnehage og avdeling som jeg hadde kjennskap til fra før, men det var uansett viktig å informere tydelig om prosjektet og min rolle under observasjonene. Samtykkeskjema ble sendt en uke før observasjonene tok sted, slik at både ansatte og foreldre skulle få informasjon om prosjektets formål, hvem jeg som skulle observere er, og hva det innebærer for de å delta. Skjemaet ble sendt på både norsk og engelsk for å unngå språklige misforståelser. Dette skyldes varierende grad av norskspråklig kompetanse hos foreldrene til barna på avdelingen. Se vedlegg 1 og 2 for samtykkeskjema (norsk og engelsk).

3.3 Utvalg av informanter

Utvalget av informanter til dette prosjektet er voksne og barn på en småbarnsavdeling i en norsk barnehage. Avdelinga var delt i to, og jeg observerte kun den ene gruppa. Av de som svarte på samtykkeskjema ble det til sammen fem voksne og åtte barn. Barna på avdelingen er fra 0 til 3 år gamle, og de voksne består av både pedagogiske ledere og assistenter.

Mitt utvalg er det som kan beskrives som et *relevant* eller *strategisk* utvalg. Det innebærer at man istedenfor å skaffe mange informanter, får et utvalg som kan gi et datamateriale som gir riktig informasjon i forhold til det man vil undersøke (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2016, s. 114). Jeg tok derfor kontakt med nettopp denne barnehagen fordi jeg visste på forhånd at musikk er en viktig del av deres hverdag, og at det er noe voksne og barn der engasjerer seg i. Denne strategien er den som egner seg best ved gjennomføring av kvalitativ dataanalyse (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2016, s. 114).

3.4 Metodekritikk

Det er ikke å legge skjul på at denne oppgaven springer ut fra et personlig engasjement rundt viktigheten av musikk, noe som også kan påvirke ordlyden i problemstillingen og hvordan jeg analyserer og tolker de observasjonene som er gjort i felten. Dette personlige engasjementet kan derfor virke som både en fordel og en ulempe ved at man fremhever det en selv ser på som

viktig. Dette kan knyttes til reliabiliteten til prosjektet ved at mine subjektive oppfatninger kan lyse gjennom, på tross av fokuset rundt objektivitet under selve innhenting av datamaterialet. «Forskerens ståsted, faglige interesser og personlige erfaringer avgjør hvilken problemstilling som den aktuelle, hvilke perspektiv som skal velges, hvilke metoder og utvalg som anses som relevante, hvilke resultater som besvarer de viktigste spørsmålene, og hvordan konklusjonene skal vektlegges og formidles» (Malterud, 1996, s. 40). Derfor er det viktig at jeg har reflektert over mitt eget ståsted og min bakgrunn som leder av dette prosjektet. Musikk har alltid vært en viktig del av mitt liv, noe som gjør at jeg naturlig søker mot teorier og forskning som underbygger forståelsen av at musikk er viktig. Viktig for blant annet sosial tilhørighet, middel for velvære og en måte å utrykke følelser og egenart på.

Gjennom prosessen fra før innhenting av data og til analyse og tolkning, har jeg ofte stoppet opp og tenkt gjennom valg og retning for prosjektet. Både når det kommer til valg av metode, min rolle som observatør og mine tolkninger av datamaterialet. Jeg har vurdert om det kunne vært hensiktsmessig å gjøre intervju av de voksne på avdelingen, eller av fagpersoner på feltet. På bakgrunn av tidsbegrensning valgte jeg heller å fokusere på observasjon. Validitet handler om hvor vidt den metoden man har valgt egner seg for å skaffe et datamateriale som representerer fenomenet som skal undersøkes (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). Kvalitative studier bygges ofte på en induktiv tilnærming, altså at man går fra det spesielle til det generelle (Bergsland & Jæger, 2014, s. 67). I denne sammenhengen kan man se hvordan resultatene fra forskningen står i samsvar med, eller kan støttes ytterligere av resultater fra tidligere forskning. Metoden jeg har valgt egner seg godt til å få et direkte blick på hvordan musikk tas i bruk på denne avdelingen, og hvilke umiddelbare reaksjoner barna uttrykker i disse situasjonene. Den er derimot mer utfordrende om man vil se på hensikten bak de valgene som blir gjort, og om det ligger mer bak det som kommer fysisk til uttrykk. Jeg får heller ikke sett på de langsiktige virkningene slike felles erfaringer og opplevelser med musikk har på fellesskapet i denne gruppa. Den induktive tilnærmingen blir da en viktig faktor for å kunne ivareta validiteten i mitt prosjekt, altså at jeg kan se på annen forskning på det samme feltet. Dette kan gjøre det mulig å se sammenhenger mellom empirien i min studie, samt allerede eksisterende empiri.

Etter å ha sett på forskningens reliabilitet og validitet er det naturlig å spørre seg om resultatene fra observasjonene er mulig å generalisere. Generalisering handler om hvor vidt resultatene fra forskningen kan overføres til flere sammenhenger, altså at det ikke bare er et fenomen som har

oppstått i akkurat denne konteksten. Det er likevel slik at kvalitative studier ikke har som mål å kunne være generaliserbare, men heller å skaffe rikholdige beskrivelser rundt settingen (Bergsland & Jæger, 2014, s. 81). Dette kan handle om forståelsen for at mennesker opptrer i en kontekst hvor både individene involvert og omgivelsene ikke er statisk, men heller i bevegelse. Dette gjør det vanskelig å finne en universell og gyldig forklaring på et fenomen som gjelder for alle til enhver tid. Jeg tenker at det likevel er viktig å kunne argumentere for musikkens posisjon i barnehagen gjennom å vise til forskning som støtter opp under dens betydning i norske barnehager. Viktigheten av å forstå musikkens betydning for barn i barnehagen er spesielt viktig å belyse nå, jfr. NOVA-rapporten fra 2013, se kap. 2.5.

3.5 Analyseprosessen

For å kunne analysere et kvalitativt datamateriale er det viktig å gjøre en systematisering av teksten (Thagaard, 2018, s. 151). Denne systematiseringen er det første steget i analysearbeidet, og handler om å skape mening, struktur og orden. En slik prosess gjør at man kan kvitte seg med overflødig materiale, samt beholde det som har betydning for besvarelsen av problemstillingen (Bergsland & Jæger, 2014, s. 81). Da jeg hadde gjort mine observasjoner satt jeg med et råmateriale i form av en løpende protokoll. Det første steget jeg da gjorde var å skrive denne løpende protokollen om til praksisfortellinger. Grunnen til at jeg gjorde det var for å dele observasjonene opp i litt mindre sekvenser, utelate observasjoner som ikke var relevante for min problemstilling, og for å kunne gi så nøyaktige beskrivelser av situasjonene som mulig (Thagaard, 2018, s. 84). Der silte jeg også ut de observasjonene som jeg ikke så på som relevante, og endte til slutt opp med ti praksisfortellinger.

For den videre analyseprosessen har jeg valgt å ha en temaanalytisk tilnærming. Temaanalyse innebærer at man gjør sammenligninger på tvers av det innsamlede materiale ut ifra overordnede temaer som finnes i datamateriale (Thagaard, 2018, s. 152). For å kunne foreta slike sammenligninger må man kode datamateriale sitt, og organisere det under ulike temaer. For denne kodingen har jeg valgt å bruke en metode utviklet av psykologene Virginia Braun og Victoria Clarke, en analyse i seks faser. De beskriver dette som en prosess hvor forskeren har en aktiv og deltakende rolle, altså at man tar beviste valg i kodingsprosessen (Braun & Clarke, 2006, s. 79).

I begynnelsen av analyseprosessen er det viktig å gjøre seg kjent med materiale. Hva er det egentlig jeg har samlet inn? Dette handler om å lese gjennom teksten flere ganger med et

analytisk blikk (Thagaard, 2018, s. 152). Dette beskriver Braun og Clarke som hjørnesteinen for fortsettelsen av det analytiske arbeidet (Braun & Clarke, 2006, s. 87). Jeg leste gjennom materialet mitt flere ganger. Underveis skrev jeg kommentarer og ideer i marginen som omhandlet dataene, og dermed kunne jeg skimte noen mønstre i materialet. Etter jeg hadde fått god oversikt over datamaterialet fra observasjonene, fant jeg fellestrekk som kunne organiseres under temaer. Her ble det også viktig å ha problemstillingen langt fremme i tankene, slik at jeg alltid gjorde beslutninger med tanke på hva som var relevant for å kunne belyse og svare på den. Til slutt endte jeg opp på tre hovedtemaer, og opprettet dermed et nytt dokument hvor jeg organiserte praksisfortellingene under de tre hovedtemaene. Igjen var det viktig å alltid ha problemstillingen i tankene. De tre hovedtemaene jeg kom frem til er *positive samspill, kommunikasjon og fellesskap*.

3.6 Etske retningslinjer

Under et forskningsarbeid må man forholde seg til ulike etiske hensyn. Grunnen til det er at forskningen ofte går ut på å måle enkeltmenneskers handlinger og forhold mellom mennesker. «Etikk dreier seg om prinsipper, regler og retningslinjer for vurdering av om handlinger er riktige eller gale» (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2016, s. 83). Dette er ekstra viktig å være oppmerksom på under innsamling av data, hvor man ofte er i direkte kontakt med deltakere. I behandlingen av personopplysninger er det tre hovedprinsipper som spiller inn for de etiske retningslinjene rundt innhenting av datamateriell. Disse tre er informert samtykke, konfidensialitet og konsekvenser (Bergsland & Jæger, 2014, s. 83).

«Kravet om informert samtykke bygger blant annet på personens behov for frihet og selvbestemmelse, og skal forebygge krenkelser av personlig integritet» (NESH, 2018). Her legges den enkeltes frihet frem som et viktig element. For at samtykke skal være fritt må det ikke være noe form for ytre press eller negative konsekvenser om personen ikke vil delta, eller velger å trekke seg. For at personene som eventuelt skal delta i prosjektet skal kunne ta en god avgjørelse for sin egen del må de også få all relevant informasjon rundt hva prosjektet inneholder og det som dreier seg rundt deres deltakelse.

I noen tilfeller kan samtykke være problematisk å innhente, som for eksempel om personene mangler evnen til å gi sitt frie og informerte samtykke (NESH, 2018). I min forskning observerer jeg små barn i sitt hverdagslige barnehageliv, og barna har ikke den fulle forståelsen av sin deltakelse i dette prosjektet. Derfor blir det enda viktigere at jeg har bevissthet rundt dette

når det kommer til notering av datamateriell. Jeg løste dette ved at barnas interesser ble ivaretatt gjennom deres foreldre og foresattes samtykke. I forskning hvor barn er involvert har de et særlig krav på beskyttelse, hvor man som forsker må ta hensyn og hvor forskingen ikke skal gå på bekostning av barnas behov, og som er i tråd med deres alder (NESH, 2018).

Konfidensialitet er det andre viktige hovedprinsippet ved innhenting av data. Kravet om at den informasjonen man innhenter skal være konfidensiell vil si at forskningsmaterialet skal anonymiseres slik at det ikke kan skade enkeltpersonene som en med i forskningen (NESH, 2018). For å bevare anonymiteten til mine informanter valgte jeg å referere til barna i observasjonene med fiktive navn. Når jeg beskriver de ansatte bruker jeg ordet «voksen» uten arbeidstittelen den enkelte har. Dette gjorde jeg for å sikre at det ikke er mulig å identifisere enkeltpersoner i observasjonen.

Det siste hovedprinsippet, konsekvenser, handler om det ansvaret som ligger hos forskeren når det kommer til å unngå skade. I denne sammenhengen handler det om at forskeren ikke skal etterlate deltakerne i en sårbar situasjon som det kan være vanskelig å komme seg ut fra (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2016, s. 86). I og med at barn og voksne ble observert i trygge rammer og hadde fått godt med informasjon på forhånd, opplevde jeg at observasjonene ikke ville føre med seg negative konsekvenser.

Underveis i mine observasjoner oppsto det noen utfordringer som hadde sammenheng med at jeg var litt kjent med barnegruppa og de voksne på avdelingen fra før. Noen av barna tok kontakt med meg underveis i observasjonssituasjonen, i den forstand at de kunne sette seg i fanget mitt eller tilby meg leker. Jeg var da i det dilemmaet at jeg måtte holde litt avstand for å kunne gjøre ikke-deltakende observasjoner, samtidig som jeg måtte være nært nok til å få med meg detaljene rundt hendelsene og situasjonene som oppstod.

4.0 Funn og Drøfting

Hvordan kan felles erfaringer og opplevelser med musikk styrke fellesskapet i barnehagen?

I denne delen skal jeg bruke empiri, teori og egne tanker for å belyse oppgavens problemstilling. Empirien i denne drøftingsdelen er resultatene fra analysen av mine observasjoner. Utdragene fra observasjonene er uthevet i kursiv, og det er brukt fiktive navn på informantene. I analysen utarbeidet jeg tre hovedtemaer som kan knyttes opp mot musikk, og som kan belyse problemstillingen. Disse tre temaene er *positive samspill*, *kommunikasjon* og *fellesskap*. På bakgrunn av dette har jeg valgt å gjøre en tredeling av drøftingen, hvor jeg presenterer funn og drøfter disse hver for seg. Dette er tre temaer som ikke er uavhengige av hverandre, derfor vil jeg til slutt se på sammenhengen mellom temaene.

4.1 Positive samspill

I observasjonssituasjonen og analyseringen av datamateriale la jeg merke til hvordan humor og glede var dominerende i møte med musikk. Dette kom i form av smil, latter og engasjerte blikk blant barn og voksne på avdelingen. I situasjoner hvor musikk var til stede, var det alltid flere barn samlet, eller barn sammen med voksne. Small og Ansdalls begrep *musicing*, viser til en forståelse av musikk som noe mennesker gjør sammen. En slik forståelse av musikk er beskrivende for forståelsen av hva musikk er i denne sammenhengen. Jeg observerte hvordan musikk var fremtredende i samspillene mellom menneskene på avdelingen, altså at musikk oppstod i en sosial kontekst (Ansdell, 2004, s. 66). Musikken og de sosiale samspillene var svært nært knyttet sammen. Forholdet påvirket hverandre ved at barna kom i kontakt med hverandre gjennom musikkaktiviteter, og musikken ble påvirket av det sosiale samspillet. Barna satte sitt preg på musikken, og var med på å bestemme musikken som ble brukt. Temaet positive samspill, forståes her som samspill mellom barn-barn og barn-voksen, hvor samlingspunktet for samspillet er musikk.

Det er frilek inne på avdelingen, det spilles av musikk fra YouTube inne på det ene rommet på avdelingen, og mange av barna er samlet der inne. Musikken som spilles er kjente norske

barnesanger, og det er bevegelser som hører til sangene. Barna står i en klynge rundt dataen hvor musikken blir spilt av. Barna danser til musikken, og noen synger også med.

Sara står litt på utsiden av klyngen med barn, og kikker på, uten å gjøre bevegelser eller synge. Kari er med på dansingen, hun er litt eldre enn Sara. Kari går bort til Sara og stryker henne forsiktig på ryggen mens hun kikker på henne. I det dette skjer kommer sangen «Bjørnen sover» opp på dataen. De to jentene ser på hverandre, øynene blir store, og de legger seg raskt ned på gulvet. Resten av barnegruppa følger på, og straks har alle barna lagt seg ned på gulvet. Sangen går mot slutten, og spenningen øker. Jentene får blikkontakt med hverandre, de fniser og legger en finger over munnen. I det sangen er over spretter alle barna opp og brøler «BØ!».

Her ser vi et eksempel på en situasjon hvor barna på avdelingen samles rundt musikken. De har et felles fokus rundt det som spilles av, og de har en felles forståelse for hvilke handlinger som hører til, nemlig dansingen og bevegelsene som hører til musikken. Det jeg finner interessant er hvordan «Kari» i denne situasjonen legger merke til et annet barn som ikke deltar på samme måte som resten av gruppa. «Sara» står litt utenfor, og jeg tolker denne situasjonen som at hun kanskje er litt usikker på hvordan hun skal delta. Det er tydelig at hun er interessert i det som skjer i og med at hun følger nøye med på de andre barna. Kulset forstår den felles opplevelsen med musikk som en inngangsport for opparbeidelsen av et sosialt nettverk, og at man gjennom slike musikalske opplevelser kan få en sterkere følelse av tilhørighet til gruppa. (2018, s. 49). Musikken i denne sammenhengen et samlingspunkt for barna på avdelingen.

Vi kan også se denne hendelsen ut ifra et annet perspektiv. Om vi velger å forstå dette som et eksempel på hvordan musikken også kan gjøre det vanskelig for enkelte å delta i fellesskapet. Kanskje «Sara» er usikker på hvilken rolle hun skal ta i dette fellesskapet, eller at hun ikke kjenner de sangene som blir spilt, og dermed trekker seg ut. Vi vet ikke hvordan denne situasjonen hadde utviklet seg om ingen av barna hadde lagt merke til jenta som sto på utsiden.

«Kari» blir i denne situasjonen bevisst på de andre rundt seg. I følge Koelschs teori «de sju c-ene» har musikk den egenskapen at den får oss til å sette oss inn i andre menneskers følelser, sosial kognisjon (Kulset, 2018, s. 51). I denne praksisfortellingen kan man se hvordan «Kari» er nysgjerrig på «Sara» som ikke er med å danse til musikken. Det at «Sara» står litt utenfor

blir ekstra tydelig, fordi det å ikke bevege seg til musikken bryter med det resten av barnegruppa gjør. Ved at denne forskjellen på dans til musikk versus å stå stille blir fremtredende, kan det også bli lettere å legge merke til for de andre barna. Jeg tolker denne situasjonen som at «Kari» lurer på om det er noe galt, og prøver å tolke «Saras» følelser.

Det er også verdt å la seg merke hvordan stemningen mellom de to jentene snur i det *Bjørnen Sover* begynner å spille. Det skapes en kontakt mellom de to i det det kommer en sang begge kan, her oppstår det en begeistring rundt det som er i vente. Ved at det opprettes en direkte kontakt mellom de to barna, kan det bli den hjelpen som trengtes for at også «Sara» deltar i fellesskapet som skapes rundt musikken. Koelsch ser på hvilken plass musikken har for fellesskapet ved å fremkalle glede og styrke gruppens identitet (Kulset, 2018, s. 53). Dette kan tyde på at musikk kan være noe som knytter oss sammen, og være et møtepunkt for positive samspill mellom barn-barn, og barn-voksen i barnehagen.

I musikk situasjoner var tilstedeværelsen av glede en fremtredende faktor. Jeg tenker at glede er en følelse som skal være fremtredende i barnehagehverdagen fordi jeg ser på det som en av forutsetningene for trivsel. Å være i positive samspill med barn på sin egen alder er grunnleggende for å få et godt barne- og barnehageliv (Askland & Sataøen, 2017, s. 73). Glede er noe som i stor grad oppstår i og oppleves gjennom samspill med andre. Den gleden og musikkgleden jeg observerte på denne avdelinga fikk meg til å tenke på hvilken betydning slike positive samspill har for hver enkeltes følelse av betydning for gruppa. Dette er situasjoner hvor barna utveksler blikk, latter og hvor de hermer etter hverandre, i en positiv forstand. Dette kan gjøre at man føler seg sett av andre i gruppa og kjenner på en sterkere tilknytning til fellesskapet. Musikken kan påvirke samspillene mellom barna ved å være noe de samles rundt og opplever felles glede av. Jeg tenker at musikken får en større betydning fordi den nettopp har denne samlende effekten. Ifølge rammeplanen er dette en del av barnehagens formål, ved at man skal fremme vennskap og fellesskap. Her trekkes det frem at barnehagen skal sørge for at alle barna skal føle seg betydningsfulle i fellesskapet gjennom blant annet positive samspill med barn og voksne (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19).

4.2 Kommunikasjon

I analysen av mitt datamateriale oppdaget jeg at barna bruker musikalske elementer for å uttrykke seg, både når de kommuniserer med andre barn og med voksne. Med musikalske elementer tenker jeg på elementer som rytme, melodi, dynamikk og klang. Som Kjær nevner kan det være lett å tenke at verbal kommunikasjon er et premiss for sosial deltakelse, men at det for de minste barna er de sanselige og kroppslige uttrykksmåtene som er i sentrum for å oppnå kontakt (2018, s. 91). Kommunikasjon ble et av hovedtemaene fordi det er sentralt for deltakelsen i et fellesskap. Viktigheten av å anerkjenne barnas ulike kommunikasjonsuttrykk formidles blant annet gjennom rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19). Om man møter barna på dette premisset kan også de være en medvirkende part i fellesskapet. Gjennom å legge til rette for estetiske opplevelser med musikk kan man også være med på å utvide barnas evne til å uttrykke seg og kommunisere for eksempel i form av musikk og bevegelse.

I løpet av mine observasjoner så jeg hvordan barnehagen hadde arbeidet med å lage et felles repertoar av norske barnesanger. De tok utgangspunkt i dyrene som befinner seg i eventyret *Skinnavotten*. Dette var noe som engasjerte både barn og voksne på avdelingen. De voksne hadde lagt frem og hengt opp konkreter og bilder av dyrene i eventyret, og barna brukte disse aktivt i sin frie lek og for å stimulere til sang og dialog. Ved å gjøre sangmateriale så tilgjengelig opplevde jeg at barna fikk sterke bånd til musikken som avdelingen brukte aktivt.

Avdelingen er ute. Tre av de minste barna på avdelingen leker ved ei stor rund kurvdisse. Truls sitter i dissa, og de andre to, Petter og Stine, står ved siden av. Det er en voksen til stede. «Wii» sier Truls som sitter i dissa. Den står i ro. Stine ser opp på Truls i dissa, og gjentar «wii» med samme nedadgående tone som han hadde brukt. Petter, som også står og ser på gjentar dette han også, og på samme måte. «Vil dere også sitte på?» spør den voksne Stine og Petter. De begge strekker armene opp, og hun løfter de opp i dissa. Alle tre barna sitter i dissa og sier «wii» sammen. Den voksne ansatte dytter i litt fart og blir med på å si «wii» på samme måte som barna hadde gjort.

I denne praksisfortellingen kan vi se hvordan de minste barna på avdelingen kan kommunisere med hverandre og den voksne. Om vi bruker Bjørkvolds begrep omkring musikk i barns kultur, kan dette være et eksempel på *flytende sang*, jfr. kap 2.2 (Sæther, 2012, s. 101). Jeg tolker denne situasjonen som tre barn som uttrykker at de har lyst til å sitte i dissa, og at den voksne skal

hjelpe de med å dytte i fart. Barna setter en melodi på uttrykket «wii». Den starter i en bestemt tonehøyde og glir sakte nedover, som en glissando. Her bruker altså barna et musikalsk element for å kommunisere. Alle fire sier ordet på samme måte, og jeg opplever det som at de har en felles forståelse for hvilken mening som ligger bak. Kanskje har de erfart betydningen dette utsagnet ved å høre andre barn si akkurat dette mens de har disset, eller at det er noe de voksne sier i lignende situasjoner. Slike typer uttrykk eller gledes utbrudd er ofte noe som kommer spontant i situasjoner hvor det er et element av spenning, for eksempel at det kiler i magen når man disser. Det er da spennende å se hvordan barna har plukket opp et slikt uttrykk, og kan begynne å ta del i den barnekulturen som skapes i barnehagens uteområde.

Selvstudien til Kulset ser på hvilken betydning bevegelser til musikk har for barn som ikke snakker språket eller er ny på avdelingen. Der så hun hvordan barna kunne delta i de musikalske samlingsstundene på tross av dette (2020, s. 398). Empirien i studien viser også eksempler på hvordan barn som ikke bruker det verbale språket kan delta i fellesskapet. Dette var mulig ved at premisset for deltakelse var imitering av bevegelser til musikk. Her er et utdrag fra en lengre praksisfortelling som beskriver hvordan musikksamplingsstundene på avdelingen jeg observerte alltid starter.

Den voksne starter med å klappe på lårene sine, barna gjør det samme og de begynner å synge den faste velkomstsangen. Her synges hvert av barnas navn, mens de vinker til hverandre. Noen av de eldste er med å synge navnene til de andre, mens de minste barna klapper på lårene sine og vinker.

I formuleringen av min problemstilling vil jeg få en bedre forståelse av hvilken rolle musikk har for fellesskapet i barnehagen. Jeg stiller meg altså bak tanken om at man kan bruke musikk for å oppnå noe, nemlig fellesskap. Tendensen i norske barnehager og gjennom politikken som blir ført for barnehagene er det en tydelig vinkling mot å se på musikk som et middel for å oppnå noe utover verdien av musikken i seg selv, altså dens nytteverdi (Varkøy, 2017, s. 121). Det klassiske eksemplet for dette er hvilken betydning musikk har for barnas språkutvikling. Jeg tenker at det likevel er utfordrende å skulle skille musikkens egenverdi og nytteverdi fra hverandre. Det ligger en egen verdi i den musikalske erfaringen barna får ved å delta. Samtidig er det verdifullt for den enkelte å opparbeide sitt kommunikasjonsrepertoar for å bli en del av fellesskapet. Her blir det viktig at barna får muligheten til å skape vennskapsbånd gjennom

blant annet felles erfaringer, språk og lek med sine jevngamle (Askland & Sataøen, 2017, s. 75).

4.3 Fellesskap

I mine observasjoner har jeg sett eksempler på hvordan de voksne kan legge til rette for felles aktiviteter som blir til faste ritualer. Slike ritualer kan skape forventninger blant barna for hva som skal skje i løpet av dagen. Dette kom spesielt tydelig frem under avdelingens musikkksamlinger. Resultatene fra forskningen til Kulset viser også hvor viktig det er at de voksne etablerer ritualer for å skape forutsigbarhet (2020, s. 398). Fellesskapet ligger her i forventningene og de felles referansene barna får i disse stundene, som de kan ta med seg inn i leken. En del av dette temaet dreier seg dermed også rundt hvordan de voksne legger til rette for musikalske inntrykk og aktiviteter som skaper fellesskap blant barna. Dette handler ikke om hvilket forhold de selv har til musikk, men om hvilken påvirkning de har på musikkens tilgjengelighet på avdelingen. Kjær understreker den voksnes rolle i en slik sammenheng med at de må tilrettelegge for felles oppmerksomhetsfokus for å klare å skape et godt fellesskap blant barna (2018, s. 95). Ett av barnehagens fagområder er *kunst, kultur og kreativitet* hvor det fokuseres på hvordan barnehagen skal tilrettelegge for at barna får bred erfaring med estetiske uttryksmåter. Det trekkes frem hvordan felles erfaringer «... kan legge et grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 32).

Denne observasjonen er et eksempel på hvordan barna på denne avdelingen har et fellesskap rundt en fast musikksembling i barnehagedagen. Dette viser hvordan overgangen fra frilek til musikksembling foregår. Det som i observasjonen beskrives som *rom 3* er det faste rommet hvor alle samlingsstundene gjennomføres.

Barna er spredt utover avdelingen, og det er frilek inne. Plutselig kommer et lyst klart «pling» fra to små symbaler som treffer hverandre. Barna på avdelingen slipper det de har i hendene mens de roper «JA!» og klapper. Det er lyden for Samlingsstund de hører. Den voksne med symbalene, som er ansvarlig for samlingen slår symbalene mot hverandre en gang til, med like entusiastisk respons fra barna. Alle sammen går inn på rom 3 og setter seg i tribunen. Samlingsstunden er i gang.

Kulset fremhever betydningen frivillig deltakelse har for motivasjonen for å ta del i fellesskapet (2020, s. 398). I denne praksisfortellingen ser vi hvordan de voksne har klart å skape en begivenhet rundt samlingsstunden. Dette gjør at barna umiddelbart gjenkjenner den og begeistrer seg over det som er i vente. Vi kan se dette ved måten barna reagerer på, både i form av å klappe, rope «JA!», og at alle vet hvor de skal gå for å ta del i samlingsstunden. Jeg tolker dette som at de voksne har lyktes med å lage samlingsstunder med musikk som fenger barna, og hvor det lønner seg for dem å delta. Hele barnegruppa deltar, noe som gjør denne musikk-samlingen til et møtested for alle barna, også de som kanskje ikke leker så mye sammen til vanlig. Overgangen fra lek til samlingsstund blir gjort svært tydelig gjennom å bruke symbalene, som forbereder alle på dette skifte av aktivitet. Musikk-samlingsstundene på avdelingen vektlegger å bruke kroppen som instrument, da i form av sang, klapping og tramping, i tillegg til bevegelser til musikken. Ruud beskriver denne typen musikkaktivitet som en godt egnet måte for å knytte mennesker sammen og skape fellesskap (2017, s. 187). Han tilegner musikken egenskapen å være en ramme for å skape fellesskap, noe denne praksisfortellingen kan være et eksempel på.

Observasjonene er gjort på en småbarnsavdeling. Det var derfor en del av barna som var relativt ny til barnehagehverdagen, og noen hadde nettopp startet. Ved å legge til rette for et musikalsk fellesskap med gjenkjennelige sanger og faste rutiner kan trygghet skapes hos disse barna. Rammeplanen trekker frem viktigheten av at barnet opplever tilhørighet og trygget i overgangen fra hjem til barnehage (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 23). Ved å ha musikkaktiviteter hvor hele barnegruppa deltar gis disse barna muligheten til å bli en del av gruppa. Kulset beskriver hvordan det å bli gitt muligheten til å være sosial er en svært viktig faktor for menneskers liv, og at vi helt fra fødselen av er en sosial deltaker i våre omgivelser (2018, s. 48).

Det går mot slutten av samlingsstunden. Den voksne som har ledet samlingsstunden spiller melodien til sangen Bæ Bæ lille lam på munnspillet sitt. Et av barna lener seg mot en av de voksne, mens hun ser opp i taket. Hun begynner å synge med, men istedenfor å synge teksten bytter hun ut hvert ord i teksten med «bæ». Hun synger «bæ-bæ, bæ-bæ-bæ» på sangens melodi, først litt forsiktig, men etter hvert med mer og mer volum. Flere av barna ser på

henne, ler og gjør det samme. Nesten alle barna ender opp med å synge Bæ bæ lille lam på «bæ».

Frem til nå har vi sett hvordan voksne kan bruke musikken sammen med barna. Denne praksisfortellingen viser hvordan barn kan skape et fellesskap seg imellom. Selve samlingsstunden er voksendrevet, men situasjonen som oppstår her drives likevel frem av jenta som utforsker sangen. Jeg tolker denne situasjonen som et eksempel på ei jente som kanskje har hørt akkurat denne sangen så mange ganger at hun får et behov for å ta den et steg videre. Det er elementer av humor og utforsking i det hun tar til seg det første ordet i sangen. Om vi drar dette til inn i kulturkonteksten kan det være et eksempel på barns kultur, hvor barn utforsker og uttrykker egne versjoner av sanger de kjenner (Sæther, 2012, s. 100). Jenta får med seg resten av barna på sin versjon av den kjente barnesangen, og de får en felles glede i situasjonen. Det er også verdt å merke seg at de voksne i denne praksisfortellingen lar dette skje, uten å bryte inn eller å delta. Det blir noe som bare barna har seg imellom, og de får rom til å uttrykke seg og medskape i sin barnekultur (Jæger, Hopperstad, & Torgersen, 2016, s. 11). Dette tenker jeg er et godt eksempel på hvordan voksne kan være bevisst i sin rolle ved å ikke ta over eller sette sine behov i sentrum. Jeg regner med at denne delen av samlingen tok en annen retning enn det som muligens var forventet av de voksne på forhånd.

4.4 Musikken i barnefellesskapet

De tre hovedtemaene som har blitt presentert frem til nå bør også ses i sammenheng, fordi de inneholder elementer som er nært knyttet sammen. Som Kulset skriver handler fellesskapet om å kunne etablere og opprettholde positive sosiale relasjoner (2018, s. 48). Slike relasjoner er avhengig av et gjensidig samspill, og bygger på kommunikasjonen mellom partene i fellesskapet (Durgli, 2018, s. 9). Musikken kan spille en viktig rolle for å komme i gode samspill med andre barn. Den hjelper med å sette et felles fokus, og på den måten opparbeide et fellesskap mellom deltakerne. Når man bruker betegnelsen felles fokus, kan det gi inntrykket av en litt streng og voksenstyrt aktivitet, men her tenker jeg på at oppmerksomheten til barnegruppa deles. Å oppleve noe sammen med andre gjør at man lettere også kan dele følelser, for eksempel glede og begeistring, og oppleve tilhørighet gjennom dette. Slik som vi så i eksempelet med «Kari» og «Sara».

Som tidligere nevnt arbeidet denne avdelinga med eventyret *Skinnavotten*, hvor musikk i form av kjente norske barnesanger ble brukt som et element i formidlingen. Ved at avdelinga legger til rette for at barna blir kjent med et repertoar av norske barnesanger kan de utvikle et inkluderende miljø. Ut ifra mine observasjoner opplevde jeg at barna fikk en positiv tilknytning til hverandre gjennom musikalske opplevelser. De samlet seg rundt sangene som alle hadde kjennskap til, fordi avdelinga jobbet med å skape et felles repertoar av sanger om dyrene i eventyret. Sangene som ble brukt for hvert av dyrene var klassiske norske barnesanger. Noen vil kanskje tenke at sanger som *Bjørnen sover*, *Lille Petter Edderkopp* og *Bæ-bæ lille lam*, som troner høyt over sanger brukt i barnehagen, er utdaterte. Noe jeg til en viss grad kan si meg enig i, men det er viktig å ta i betraktning at for mange av barna på en småbarnsavdeling er dette deres første møte med sangene. Det å ha dette repertoaret inne er også en forberedelse for fellesskapet i en større kontekst. Ved å ha god kjennskap til disse sangene får barna de samme referansene som andre barn i Norge, uavhengig av hvilken barnehage de har gått i.

Eventyret og musikken avdelingen bruker er på mange måter det som kan beskrives som kulturprodukter *for* barn, ved at begge er skrevet av voksne for barn (Jæger, Hopperstad, & Torgersen, 2016, s. 13). Barna er likevel med på å gjøre disse kulturproduktene til en del av sin kultur ved å ta de med seg inn i leken og gjøre om på tekstene. Voksnes bevissthet rundt dette er en viktig del av å ta ansvar for den pedagogiske virksomheten i barnehagen. Ut ifra de observasjonene som ble gjort her, brukte avdelingen tradisjonsrike norske barnesanger og musikk for barn på YouTube. Rammeplanen fremhever innenfor fagområdet kunst, kultur og kreativitet at personalet skal «bidra til at kulturelt mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33). Sæther skriver at barn vil utvikle en kulturell identitet koblet til det miljøet de har vokst opp i, blant annet basert på de musikalske opplevelsene og aktivitetene de har deltatt i. I dag består norske barnehager av barn fra ulike kulturelle bakgrunner. Tilrettelegging av musikkaktiviteter kan ha påvirkning på hvorvidt det enkelte barnet føler seg som en del av fellesskapet. De voksnes refleksjon rundt dette kan bli viktig for at alle barna skal kjenne at de har betydning i fellesskapet, og at det er plass til alle. Kulset skriver at musikken har egenskaper som gjør at den kan skape tilhørighet på tvers av faktorer som alder, språk og sosial status (2018, s. 49). Hvilken musikk barnehagen velger å spille kan da bli viktig for inkludering, for eksempel å utforske sanger som blir sunget i barnets hjem. Dette så jeg eksempel på i mine observasjoner ved at barnehagen brukte den engelske versjonen av enkelte barnesanger, *Lille Petter Edderkopp* ble til *Itsy Bitsy Spider*.

Koronasituasjonen som har vært en del av barnehagens hverdag det siste året har gjort det vanskelig å arrangere konserter for barn både i og utenfor barnehagen. Nye impulser er en viktig pådriver for utviklingen av barnas egen estetiske uttrykk, og som inspirasjon til lek. Dette er viktig for både barn og voksen i barnehagen. Det at de voksne klarer å opprettholde et slags kulturtilbud for barna, med eventyret om *Skinnevotten* og sangene som fulgte med, har derfor blitt ekstra viktig de siste månedene. «I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforsking, fordypning og progresjon» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 32). Dette er en del av oppgaven til personalet, ved at de skal være med på å skape og synliggjøre estetiske dimensjoner i barnehagen.

5.0 Oppsummering

Prosessen med å skrive denne oppgaven har vært en unik mulighet til å fordype meg i et tema som jeg personlig er opptatt av, og som er en viktig del av barnehagens pedagogiske virksomhet. Bevisstheten rundt musikkens rolle har blitt større, både gjennom teori, tidligere forskning og funn etter observasjon. Det å skulle gi et konkret svar på hvilken grad musikkaktiviteter er med på å styrke fellesskapet er vanskelig. Likevel viser mine observasjoner i sammenheng med tidligere forskning, at musikk i barnehagen kan være en av flere faktorer til byggingen av et fellesskap for barn og voksne. Vi må også forstå at mennesker er forskjellige, og alle har sitt personlige forhold til musikk.

De voksne i barnehagens bevissthet rundt sin rolle er viktig for hvilken plass musikken får. Dette handler blant annet om deres makt til å vektlegge hvilke elementer barnehagehverdagen skal bestå av. De voksnes forhold til hvilken musikk som spilles, når den skal spilles og hvor tilgjengelig den er, kan ha påvirkning på hvilken betydning musikken skal ha i barnas barnehageliv. Ved å skape et felles repertoar av sanger som hele barnegruppa har kjennskap til, kan de være med på å legge til rette for at alle barna kan delta, og føle seg som en deltaker og medvirker i fellesskapet. Barns medvirkning er viktig for at hver enkelt skal finne sin plass i fellesskapet. At de voksne også er bevisste rundt de minste barnas kroppslige og sanselige tilnærming til kommunikasjon, er også med på å styrke musikkens plass i barnehagen. Dette ved at barn får et større kommunikasjonsrepertoar gjennom å få musikalske opplevelser, som de kan ta med seg inn i samspill med andre barn.

Gjennom mine observasjoner har jeg sett hvordan barn og voksne på avdelingen samlet seg rundt musikken. Det var alltid flere til stede i situasjoner hvor musikk var fremtredende. I samspillene som oppstod i disse situasjonene var glede, humor og latter dominerende. Noe som kan være en grobunn for et sterkt fellesskap mellom både voksne og barn på denne avdelingen.

6.0 Litteratur

- Ansdell, G. (2004). Rethinking Music and Community: Theoretical Perspectives in Support and Community Music Therapy. I M. Pavlicevic, & G. Ansdell, *Community Music Therapy* (ss. 65-88). London: Jessica Kingsley Publishers.
- Askland, L. (2015). *Kontakt med barn. Innføring i barnehagelærerens arbeid på grunnlag av observasjon* (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Askland, L., & Sataøen, S. (2017). *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Bergsland, D. M., & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I D. M. Bergsland, & H. Jæger, *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (ss. 51-87). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Bjørkvold, J.-R. (2011). *Det musiske mennesket* (8. utg.). Trondheim: Freidig forlag as og Jon.Roar Bjørkvold.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006, Mars). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, ss. 77-101.
- Campbell, P. S. (2010). *Songs in their heads: Music and its meaning in children`s lives* (2. utg.). New York: Oxford University Press.
- Durgli, M. (2018). *Barnehagen: Gode rutinesituasjoner*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Johannessen, A., Tufte, P., & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til Samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Oslo: Abstrakt forlag.
- Jæger, H., Hopperstad, M. H., & Torgersen, J. (2016). Barnekultur: kultur for, av og med barn. I H. Jæger, & J. Torgersen, *Barnekultur* (ss. 11-26). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Kjær, A. (2018). *Barn og estetisk praksis. Sanser, varen og læring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Koelsch, S. (2012). *Brain and Music*. Chichester: John Wiley & Sons.
- Kulset, N. B. (2018). *Din musikalske kapital*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kulset, N. B. (2020). A Pathway to Friendship, Empathy and Language in Children from different backgrounds. I H. Gudmundsdottir, C. Beynon, K. Ludke, & A. J. Cohen, *The Routledge Companion to Interdisciplinary Studies in Singing*. New York: Taylor & Francis.

- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen. Innhold og oppgaver*. Oslo: PEDLEX.
- Malterud, K. (1996). *Kvalitative metoder i medisinsk forskning: en innføring*. Oslo: Tano Aschehoug.
- NESH. (2018, 12 4). *Forskningsetikk.no*. Hentet fra Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teknologi:
<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-humaniora-juss-og-teologi/>
- Nyeng, F. (2012). *Nøkkelbegreper i Forskningsmetode og Vitenskapsteori*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Ruud, E. (2017). *Musikk og identitet* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Storvik, L. F. (2020, Oktober 8). *Barnehagene jobber minst med kunst og kultur: - Blir kanskje sett på som mindre viktig*. Hentet fra Webområde for Utdanningsnytt.no:
<https://www.utdanningsnytt.no/barnehageforskning-barnehagepedagogikk-dmmh/barnehagene-jobber-minst-med-kunst-og-kultur--blir-kanskje-sett-pa-som-mindre-viktig/255463>
- Sæther, M. (2012). Det skapende barnet. I E. Angelo, & M. Sæther, *Barnet og musikken. Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter* (2. utg., ss. 98-118). Oslo: Universitetsforlaget.
- Sæther, M. (2012). Hva er musikk? I E. Angelo, & M. Sæther, *Barnet og musikken. Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter* (ss. 11-42). Oslo: Universitetsforlaget.
- Sæther, M. (2012). Musikalsk utvikling - en helhet. I M. Sæther, & E. Angelo, *Barnet og musikken. Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter* (2. utg., ss. 67-97). Oslo: Universitetsforlaget.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Torgersen, J. (2019). Musikk som kulturuttrykk i barnehagen. I H. Jæger, & J. Torgersen, *Barnekultur* (ss. 107-120). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Varkøy, Ø. (2015). *Hvorfor musikk? En musikkpedagogisk idéhistorie*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Varkøy, Ø. (2017). *Musikk - dannelse og eksistens*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Vist, T., & Os, E. (2020). Music education through the lens of ITERS-R: Discussing results from 206 toddler day care groups. *Society for Education, Music and Psychology Research*, ss. 326-346.

7.0 Vedlegg

7.1 Vedlegg 1

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Musikk – utvikling av fellesskap og identitet hos barn»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å se nærmere på hvordan barnehagen bruker musikk sammen med barn og hvordan musikk blir gjort tilgjengelig, både i voksenstyrte aktiviteter og i barns frie lek. Hvilken betydning har dette for fellesskap og følelsen av å høre til? I dette skrivet gir jeg/vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med dette prosjektet er å belyse hvilken betydning felles erfaringer og opplevelser med musikk kan være med på å styrke fellesskapet blant barn og voksne i barnehagen. Jeg vil se nærmere på hvordan musikk tilgjengeliggjøres, og hvilken betydning musikalske erfaringer har for impulser i barnas frie lek.

Hvordan kan felles erfaringer og opplevelser med musikk styrke fellesskapet i barnehagen?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Metoden for innsamling av datamateriale er observasjon, og det vil kun bli gjort skriftlige notater under observasjonene. Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du gir tillatelse til at ditt barn blir observert som en del av en barnegruppe i løpet av barnehagedagen. For ansatte i barnehagen innebærer det å bli observert under noen musikalske aktiviteter i barnehagehverdagen sammen med barnegruppa.

Om du ønsker med informasjon om prosjektet på forhånd, kan du ta kontakt på e-posten bjorkhave@outlook.com

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg/vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg/vi behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 30.04.2021.

Med vennlig hilsen Bjørk Brunvand Håve

Prosjektansvarlig
(Veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Musikk – utvikling av fellesskap og identitet hos barn». Jeg samtykker til:

- å delta i observasjon

Dato: .....

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

7.2 Vedlegg 2

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Do you want to participate in the bachelor project

«Music –development of community and identity in children»?

This is a question for you to participate in a bachelor project where the purpose is to take a closer look at how the kindergarten uses music with children and how music is made available, both in adult-led activities and in children`s free play. What does this mean for their community and the feeling of belonging? In this letter, I/we give you information about the goals of the project and what participation will mean for you.

Purpose

The purpose of this project is to shed light on the importance of how shared experiences with music can strengthen the community among children and adults in the kindergarten. I want to take a closer look at how music is made available, and what significance musical experiences have for impulses in children`s free play. How can shared experiences with music strengthen the community in the kindergarten?

Who is responsible for the project?

Dronning Mauds Minne Høgskole for kindergarten teacher education is responsible for the project..

What does it mean for you to participate?

The method for collecting data material is observation, and only written notes will be made during the observations. If you choose to participate in the project, it means that you give permission for your child to be observed as part of a group of children during the day in kindergarten. For employees in the kindergarten, it means being observed during some musical activities in the kindergarten's everyday life together with the group of children.

If you want more information about the project in advance, you can contact me on my e-mail, bjorkhave@outlook.com

It is voluntary to participate

It is voluntary to participate in the project. If you choose to participate, you can withdraw your consent at any time without giving any reason. It will not have any negative consequences for you if you do not want to participate or later choose to withdraw.

How we store and use your information

I/we will only use the information about you for the purposes I /we have told you about in this writing. I/we treat the information confidentially and all names are anonymised.

The project will end on 30.04.2021.

Sincerely, Bjørk Brunvand Håve

Project manager
(Supervisor)

Student

Declaration of consent

I have received and understood the information about the project «music – development of community and identity in children». I agree to:

- To participate in observation

Date: .....

Since the project had not been processed by NSD, I/we can not obtain your signature. The consent is therefore given by ticking the box above.